Πρόλογος

20:40

Έχει αργήσει, όπως πάντα. Είχε αργήσει στο πρώτο μας ραντεβού, είχε αργήσει στον γάμο μας, θα μπορούσε να αργήσει ακόμα και στην κηδεία του.

«Θα θέλατε να πιείτε κάτι όσο περιμένετε, κυρία;»

Είναι η τρίτη φορά που ο σερβιτόρος με βγάζει από την ανυπομονησία μου. Νιώθω αμηχανία να ξεκινήσω χωρίς τον Μπεν, αλλά νιώθω πιο άσχημα να είμαι κάποια που κρατάει ένα τραπέζι χωρίς να καταναλώνει. Παραγγέλνω έναν χυμό πορτοκάλι.

«Όταν έρθει ο σύζυγός μου, θα πάρουμε ένα μπουκάλι Ντομ Περινιόν».

Ο σερβιτόρος κουνάει το κεφάλι και πηγαίνει προς το μπαρ. Αμφιταλαντεύομαι μεταξύ ντροπής και υπερηφάνειας που έπαιξα το χαρτί της σαμπάνιας για να εξαγοράσω την υπομονή του.

21:00

Δεν μου αρέσει η σαμπάνια. Δεν μου αρέσει γενικά το αλκοόλ ή οτιδήποτε μπορεί να με κάνει να χάσω τον έλεγχο.

Αλλά απόψε θα κάνω μια εξαίρεση. Δεν γιορτάζουμε δέκα χρόνια γάμου κάθε μέρα!

Ελέγχω την οθόνη του κινητού μου για εβδομηκοστή δεύτερη φορά. Το σήμα είναι καλό. Κανένα μήνυμα. Δεν πρέπει να αργήσει άλλο. Μια ώρα καθυστέρηση είναι το πιο συνηθισμένο του.

Πέρυσι, έφτασε στις 21:00 αντί στις 19:30. Ακόμα κι αν του δώσει κανείς ραντεβού αρκετά νωρίτερα από την προγραμματισμένη ώρα, εκείνος τα καταφέρνει πάντα να φανεί αντάξιος της φήμης του.

Εγώ είμαι το ακριβώς αντίθετο, τις περισσότερες φορές είμαι η πρώτη που φτάνει. Προβλέπω συστηματικά διάφορες πιθανές αναποδιές, για να μην πιαστώ απροετοίμαστη. Κι ας ξέρω ότι ρισκάρω να περιμένω, και ότι αυτό μπορεί να μου προκαλέσει κρίση άγχους.

Ισορροπούμε: μεταξύ του δικού μου νωρίς και του δικού του αργά, όταν πηγαίνουμε κάπου μαζί, φτάνουμε στην ώρα μας.

21:15

Εδώ ερχόμαστε κάθε χρόνο.

Για τους περισσότερους πελάτες, είναι απλώς ένα καλό εστιατόριο με πανοραμική θέα στη λεκάνη του Αρκασόν. Για τον Μπεν και εμένα, αυτό είναι «το εστιατόριό μας».

Εδώ ήταν που, πριν από έντεκα χρόνια, εκείνος «σχεδόν» με ζήτησε σε γάμο, αφού είχε αδειάσει τον τραπεζικό του λογαριασμό για να μου προσφέρει ένα πιάτο με θαλασσινά και ένα επιχρυσωμένο μονόπετρο με ζιργκόν.

Μετά από τέσσερα χρόνια κοινής ζωής, για ένα πράγμα

ήμασταν σίγουροι: ότι τις ρυτίδες και τις μνήμες μας θα τις μαζεύαμε μαζί.

Ο σερβιτόρος με κοιτάζει περίεργα. Είμαι έτοιμη να τον ρωτήσω αν βλέπει καμιά τούρτα να ισορροπεί στο κεφάλι μου όταν καταλαβαίνω τον λόγο της ταραχής του: στο πρόσωπό μου είναι χαραγμένο ένα χαζό χαμόγελο, πιθανότατα εδώ και σχεδόν μία ώρα. Περιμένω κάποιον που δεν εμφανίζεται κι ωστόσο έχω ένα απολύτως γαλήνιο ύφος: αυτός ο τύπος πρέπει να με περνάει για την αγία Μπερναντέτ της Λούρδης.

21:30

Ελπίζω πως ο Μπεν θα έχει καλύτερη διάθεση από ό,τι τον τελευταίο καιρό. Έχουμε ανάγκη να βρεθούμε οι δυο μας μακριά από τα προβλήματα της καθημερινότητας.

Εδώ κι εβδομάδες, μετράω τις μέρες. Η επέτειος του γάμου μας είναι πάντα η καλύτερη βραδιά του χρόνου. Έχουμε συνεχώς τα χέρια μας ενωμένα (η κατανάλωση καραβίδων γίνεται επική υπόθεση), φέρνουμε ξανά στον νου μας τις ίδιες αναμνήσεις που μας κάνουν να γελάμε λίγο περισσότερο κάθε φορά, κάνουμε δηλώσεις που ξεπερνούν κατά πολύ αυτές του Ρωμαίου, λιώνουμε με μια ματιά, σχεδιάζουμε το μέλλον μας με τις άκρες των δακτύλων, και αποχωρούμε με τον δείκτη της αγάπης μας να έχει φτάσει στο κόκκινο.

Για τη δέκατη επέτειό μας είχα σχεδιάσει μια έκπληξη. Στον επάνω όροφο, δωμάτιο 211. Κάτω από το φόρεμά μου, το κόκκινο δαντελωτό μου σετ, το αγαπημένο του. Θα το λατρέψει. Πιθανότατα κι εγώ.

22:00

Στράγγιξα το ποτήρι μου. Και το δεύτερο. Πήρα τηλέφωνο τον Μπεν, δεν απάντησε. Του έστειλα δύο sms για να τον ρωτήσω τι κάνει τόση ώρα. Αν δεν το είχε ξεχάσει. Δεν απάντησε.

Προσπαθώ να καθησυχάσω την ανησυχία μου. Ανέκαθεν ήταν απρόσεκτος στην οδήγηση, οπωσδήποτε αποτέλεσμα των καθυστερήσεών του. Εγώ ήμουν πάντα αγχώδης. Και σε αυτό το σημείο ισορροπεί ο ένας τον άλλον.

Ο σερβιτόρος με παρατηρεί με απορία. Επαναλαμβάνω:

«Θα έρθει, μην ανησυχείτε».

Δεν είμαι καθόλου σίγουρη αν προσπαθώ να καθησυχάσω εκείνον.

22:30

Το εστιατόριο θα κλείσει σε λίγο, αλλά εγώ δεν χάνω τις ελπίδες μου. Δεν μπορεί να μην έρθει.

Θέλω να πιστεύω ότι έχει κι άλλα πράγματα στο μυαλό του τον τελευταίο καιρό, αλλά τίποτα δεν δικαιολογεί την απουσία του απόψε. Το καλό που του θέλω, να έχει μια καλή δικαιολογία και να μου τη δώσει από ένα κρεβάτι νοσοκομείου.

Θα πρέπει να βρίσκεται καθ' οδόν, θα φανεί στην πόρτα από λεπτό σε λεπτό. Δεν θα μου το έκανε αυτό. Δεν θα *μας* το έκανε αυτό. Το να με στήσει τη νύχτα της επετείου του γάμου μας θα ήταν ένα μήνυμα μη αναστρέψιμο. Θα έρθει. Του μένουν ακόμα τριάντα λεπτά.

Είκοσι. Δεκαπέντε.

Δέκα.

Οκτώ λεπτά.

22:52

Η πόρτα ανοίγει, ο σερβιτόρος μού χαρίζει ένα χαμόγελο. Το 'ξερα.

Αυτό το γκρι παντελόνι. Αυτή η λευκή μπλούζα. Αυτά τα μαύρα παπούτσια. Αναγνωρίζω αμέσως τη σιλουέτα που προχωρά προς το μέρος μου. Δεν είναι ο Μπεν.

«Ήμουν σίγουρος πως θα σε έβρισκα εδώ. Έλα, γυρίζουμε σπίτι».

Κουνάω το κεφάλι. Έχουμε ακόμα οκτώ λεπτά, μπορεί να έρθει να με βρει.

«Έλα πάμε, Πολίν, η μαμά σου ανησυχεί».

«Περίμενε, μπαμπά, θα έρθει. Είμαι σίγουρη».

Ο πατέρας μου τραβάει μια καρέκλα και κάθεται απέναντί μου. Βάζει το χέρι του στον ώμο μου και το πιέζει σαν να θέλει να με φέρει πίσω στον πραγματικό κόσμο.

«Το ξέρεις ότι δεν θα έρθει, γλυκιά μου. Κάνεις κακό στον εαυτό σου ελπίζοντας... Έχουν περάσει τρεις μήνες από τότε που σε παράτησε. Έλα, πάμε, γυρίζουμε σπίτι».

Κεφάλαιο 1

Έναν μήνα αργότερα

Το πιο δύσκολο είναι το ξύπνημα. Αυτά τα κάποια δευτερόλεπτα, λιγότερα ή περισσότερα, λιγότερο ή περισσότερο μακρόσυρτα, κατά τη διάρκεια των οποίων ο εγκέφαλός μου δεν έχει ακόμα εστιάσει στα δεδομένα της ζωής μου. Και τότε έρχομαι σε μετωπική σύγκρουση με την πραγματικότητα.

Τα πρωινά που ακολουθούν τις γεμάτες όνειρα νύχτες, όπου εκείνος βρίσκεται ακόμα εκεί, είναι τα πιο δύσκολα. Ανοίγω τα μάτια μου και αντί για λευκές κουρτίνες, φωτογραφίες από την Κορσική και το σώμα του λίγα εκατοστά μακριά από το δικό μου, βλέπω έναν ροζ τοίχο, μια αφίσα του κινηματογραφικού *Τιτανικού* και το κορμί μου σε μονό κρεβάτι. Δεν ξέρω τι πονάει περισσότερο: ότι έχω χάσει τον άντρα μου, ότι παρακολουθώ την οικογένειά μας να τινάζεται στον αέρα ή ότι στα τριάντα πέντε μου βρίσκομαι και πάλι στο εφηβικό μου δωμάτιο.

Λένε πως ο χρόνος μαλακώνει τον πόνο. Για μένα πάντως ισχύει το αντίθετο. Μου πήρε αρκετό χρόνο για να γίνω χάλια. Στην αρχή δεν είχα καμιά αμφιβολία: ο Μπεν θα γύριζε πίσω.

Ήταν ένα τρομερό λάθος, δεν σκεφτόταν πραγματικά τι έλεγε, θα το συνειδητοποιούσε και μαζί θα γελούσαμε πολύ με όλο αυτό το σκηνικό. Εκείνος περισσότερο από εμένα.

Μετά ήρθε ο θυμός. Α, ώστε θέλεις να παίξεις αυτό το παιχνιδάκι; Νομίζεις πως σε χρειάζομαι; Για δες, αγοράκι μου, δες πόσο καλά είμαι, δες πώς συνεχίζω να ζω σαν να μην έχει αλλάξει τίποτα. Ήμουν τόσο πειστική που το είχα πιστέψει κι εγώ η ίδια. Το να ζω χωρίς εκείνον ήταν απογοητευτικά εύκολο, όσοι δεν έχουν ξεπεράσει μια ερωτική απογοήτευση είναι πολύ ευάλωτοι. Δεν θα άφηνα έναν άντρα να βάλει τέλος στην ευτυχία μου.

Αυτή η σταθερότητα άρχισε σταδιακά να καταρρέει. Λίγο μια επιθυμία να μείνω στο κρεβάτι, λίγο μια απροσδόκητη ενόχληση, λίγο κάποια δάκρυα χωρίς λόγο και κρίσεις πανικού... Σιγά σιγά, το σώμα μου γέμισε από κενό. Η χαρά εγκατέλειψε το πλοίο, η επιθυμία την κοπάνησε, η ελπίδα διέφυγε προς άγνωστη κατεύθυνση. Ζω επειδή πρέπει, υπάρχω από κεκτημένη ταχύτητα. Βρίσκομαι κλεισμένη μέσα σε ένα περιτύλιγμα που μου μοιάζει.

Ο κόσμος με συγχαίρει που δεν βούλιαξα, που παρέμεινα στην επιφάνεια παρά την καταιγίδα. Όλοι με θεωρούν γενναία. Είμαι το εντελώς αντίθετο. Εάν παλεύω, είναι γιατί φοβάμαι. Γιατί ξέρω πως αν σταματήσω να βαδίζω, θα πάω κατευθείαν στον πάτο.

Υπάρχει μόνο μία στιγμή, μία και μοναδική στιγμή σε αυτές τις ατέλειωτες μέρες, που με γεμίζει ευτυχία.

Ώρα επτά και τριάντα το πρωί, ακριβώς. Ο πατέρας μου κοιμάται ακόμα, η μητέρα μου είναι στο ντους, κι εγώ ανοίγω απαλά την πόρτα του δωματίου που παλιά ήταν της αδερφής

μου. Το δωμάτιο είναι βυθισμένο στο σκοτάδι, προσανατολίζομαι από το ελαφρύ ροχαλητό που έρχεται από το κρεβάτι. Προχωρώ ψηλαφητά ψάχνοντας το μικρό, ζεστό κορμάκι που κρύβεται κάτω από το πάπλωμα. Χαϊδεύω το μάγουλό του, τα μαλλιά του, ακούω την αναπνοή του να επιταχύνεται, το νυσταγμένο του μουρμουρητό και τη φωνούλα του που διαπερνά την καρδιά μου: «Καλημέρα μαμά!»

Τα χέρια του τυλίγονται γύρω από τον λαιμό μου και τα χείλη του μου σκάνε ένα ηχηρό και υγρό φιλί στο μάγουλο. Χώνω τη μύτη μου στον λαιμό του, που μυρίζει ακόμα σαν μωρού, και παίρνω μια βαθιά ανάσα. Ο ανεφοδιασμός έχει γίνει. Μπορώ πλέον να αντιμετωπίσω την ημέρα.

Κεφάλαιο 2

Όταν μπαίνουμε στην κουζίνα, η μητέρα μου πίνει τον καφέ της ξεφυλλίζοντας παράλληλα ένα περιοδικό. Ο Ζυλ χαϊδεύει τη Μίνα, το μπόξερ τους, και στη συνέχεια σκαρφαλώνει στα γόνατα της γιαγιάς του, κατευθυνόμενος προς το βουτυρωμένο ψωμί.

«Γεια σου, γλυκέ μου, κοιμήθηκες καλά;»

«Κοίτα γιαγιάκα, έχω ένα μπουζάκι Σπάιντερμαν!»

Μουρμουρίζω μια καλημέρα, μου χαμογελάει.

«Θέλεις μια φρυγανιά;»

Κάθε πρωί μού κάνει το ίδιο πράγμα. Ξέρει ότι δεν πεινάω, ότι πιέζομαι να φάω το ελάχιστο για να μην αρρωστήσω, αλλά ξέρει επίσης ότι δεν μπορώ να αρνηθώ την πρότασή της, γιατί γνωρίζω πως όλο αυτό το κάνει με πολύ κόπο.

Η μητέρα μου, η οποία ετοιμάζει το πρωινό, έχει να ασχοληθεί με τη δουλειά αυτή από το 1980. Είμαι σίγουρη ότι πριν εγκατασταθούμε στο σπίτι της, δεν ήξερε καν πού βρίσκονται τα φλιτζάνια και τα κουταλάκια. Τους τελευταίους τέσσερις μήνες, με μοναδικό της σκοπό να διευκολύνει την καθημερινότητά μου έτσι ώστε να αποκτήσω και πάλι κέφι για ζωή, τη βλέπω να κάνει πράγματα για τα οποία δεν τη θεωρούσα ικανή. Έφτιαξε τα κρεβάτια μας πριν φτάσουμε,

τακτοποίησε τα πράγματά μου στα ντουλάπια, μαγείρεψε δύο γεύματα (ζυμαρικά και μια πίτσα), σιδέρωσε ένα μπλουζάκι του Ζυλ, βουτυρώνει ψωμάκια και κάνει καφέ κάθε πρωί. Προς μεγάλη μου έκπληξη, την είδα ακόμα και να μας περιμένει στον κήπο κάνοντας πως κλαδεύει την τριανταφυλλιά, ενώ θα μπορούσε να ξεράνει ένα φυτό απλώς και μόνο κοιτάζοντάς το. Η σχέση μας είναι περίπλοκη, αλλά όχι σε σημείο που να σνομπάρω τις προσπάθειές της.

Κάνω ένα νεύμα με το κεφάλι. Ικανοποιημένη, αναλαμβάνει να κόψει μια φέτα ψωμί, όταν στην κουζίνα μπαίνει ο πατέρας μου, τυλιγμένος στην καφέ του ρόμπα που την έχει –τουλάχιστον– από τη στιγμή που γεννήθηκε.

«Άσε, αγάπη, θα το κάνω εγώ!»

Δεν σκοπεύει να παραχωρήσει τον ρόλο του. Στο σπίτι, η καλή νεράιδα είναι εκείνος. Το σκούπισμα, τα καρυκεύματα στο φαγητό, το βάψιμο των παντζουριών, το άδειασμα του πλυντηρίου πιάτων είναι τα πάθη του. Από τη στιγμή που πήρε σύνταξη, μπορεί να τους αφιερωθεί πλήρως και δεν σκοπεύει να χάσει τα εύσημα από μια αρχάρια. Για εκείνους που εκπλήσσονται, η μητέρα μου λέει ότι θυσιάζεται για να προσφέρει στον σύζυγό της την ευχαρίστηση να φροντίζει το σπίτι, κι εκείνος την αντικρούει υποστηρίζοντας ότι δεν του δίνει άλλη επιλογή. Στην πραγματικότητα, οι ανάγκες του ενός γεμίζουν τα κενά του άλλου, και αντιστρόφως, σαν δύο κομμάτια Lego που ταιριάζουν μεταξύ τους στην εντέλεια.

Έτσι κι εγώ, στο πρόσωπο του Μπεν είχα βρει το συμπληρωματικό μου τούβλο. Αλλά ένα τριαξονικό είχε χωθεί από κάτω και τα είχε τινάξει όλα στον αέρα.

Κεφάλαιο 3

Λένε πως ο χρόνος διορθώνει τα πράγματα. Πως μετριάζει τον πόνο και τον μετατρέπει σε ανάμνηση. Για να τον κάνω να περάσει πιο γρήγορα, τον γεμίζω με συνήθειες, συμπληρώνω λεπτομέρειες στην καθημερινότητά μου.

Όλες οι ημέρες είναι σε μεγάλο βαθμό παρόμοιες: Ζυλ, δουλειά, ανήσυχος ύπνος. Κάθε δεύτερο Σαββατοκύριακο, όταν ο γιος μου είναι μαζί μου, κάνουμε τη μια δραστηριότητα μετά την άλλη. Όταν είναι με τον Μπεν, παίρνω τον έναν υπνάκο μετά τον άλλο.

Έχουν ήδη περάσει τέσσερις μήνες σε αυτόν τον φρενήρη ρυθμό. Ελπίζω να περάσουν δέκα χρόνια μέχρι να ανοιγοκλείσω τα μάτια μου.

Όπως κάθε πρωί, έφτασα νωρίτερα στο γραφείο. Τα πάντα ήταν στη θέση τους και είχα αρχίσει να διαβάζω τα μηνύματά μου όταν ήρθαν οι συνάδελφοι.

Είμαι βοηθός σε ένα γραφείο ευρέσεως εργασίας. Υποδέχομαι τους υποψηφίους, συμπληρώνω τον φάκελό τους, συντάσσω τις προσφορές, αναθέτω τις θέσεις και διαχειρίζομαι όλο το διοικητικό μέρος, ενώ η ομάδα πωλήσεων είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξη του χαρτοφυλακίου των πελατών.

Όσοι έρχονται να εγγραφούν σ' εμάς, τις περισσότερες φορές έχουν χάσει όλες τις ελπίδες τους καθ' οδόν. Μετά τα μεγάλα γραφεία ευρέσεως εργασίας, τους κυνηγούς στελεχών και τους πίνακες με αγγελίες στα σουπερμάρκετ, εμείς είμαστε κάτι σαν η τελευταία ευκαιρία. Απαντούν μηχανικά στις ερωτήσεις που τους κάνω και κουνούν μετά βίας το κεφάλι όταν τους λέω ότι θα τους τηλεφωνήσω αν υπάρχει προσφορά που τους ταιριάζει. Κάποιες φορές πράγματι τους τηλεφωνώ. Και αυτή είναι η στιγμή που αγαπώ περισσότερο στη δουλειά: νιώθω σαν Άγιος Βασίλης μείον τη γενειάδα.

Τον τελευταίο καιρό ο σάκος μου είναι άδειος. Καταχωρώ τις εγγραφές και τις προσφορές, ψάχνω το σωστό άτομο και όταν αυτό προκύπτει, δεν με νοιάζει καθόλου. Είμαι το ηλεκτροκαρδιογράφημα ενός νεκρού ανθρώπου.

Είναι 11:00 όταν μπαίνει στο γραφείο ο κύριος Μπουσί, επιχειρηματίας και από τους μεγαλύτερους πελάτες μας. Η κούραση ξεχύνεται από όλους τους πόρους του δέρματός μου. Από την αρχή της ημέρας είχα απολαύσει όλη τη συνήθη ανθολογία:

«Δεν δουλεύω τα Σαββατοκύριακα, ούτε το απόγευμα μετά τις 16:00».

«Προσοχή, μη μου στείλετε καμιά χοντρέλα, θα μου διώξει τους πελάτες!»

«*Yes I spoke english very good*».

Ο κύριος Μπουσί, με την κόκκινη φάτσα του και το ανοιχτό του πουκάμισο να προσφέρει εκπληκτική θέα στο ανκορά που φύτρωνε στο στήθος του, είχε έρθει αποφασισμένος να βάλει και το δικό του λιθαράκι. Μιλάει δυνατά, σαν να θέλει να δώσει βαρύτητα στα λόγια του.

«Λοιπόν, γλύκα, έχουμε προβλήματα ακοής;»

Παρά τη συνήθεια, η οικειότητά του ασκεί επάνω μου την επίδραση που έχει ένα καρφί που χτυπάει σε ένα κομμάτι σχιστόλιθο. Φοράω το επαγγελματικό μου χαμόγελο.

«Καλημέρα, κύριε Μπουσί. Τι μπορώ να κάνω για σας;»

«Αν μπορούσες απλώς να κάνεις τη δουλειά σου, δεν θα έβλαπτε!» απαντά με ένα γλοιώδες γέλιο. Σου έχω πει ότι κάποιους τύπους εργατών προσωρινής απασχόλησης δεν τους θέλω. Δεν κατάλαβες τίποτα, αναγκάστηκα να απολύσω από το εργοτάξιο δύο από δαύτους σήμερα το πρωί. Να είσαι πιο προσεκτική, να τα σημειώνεις με κεφαλαία πάνω στον φάκελο.

Ξέρω για τι πράγμα μιλάει. Αλλά εφόσον είχε αποφασίσει ότι ήμουν ηλίθια, μπαίνω κι εγώ στον ρόλο:

«Τι θα θέλετε να γράψω ακριβώς;»

«Ότι δεν θέλω μαύρους. Είναι τεμπελόσκυλα, χρειάζονται δύο για να κάνουν τη δουλειά ενός, δεν μπορεί να γίνεται πλέον αυτό! Ο άλλος, σήμερα το πρωί, έμοιαζε να βρίσκεται σε γενική αναισθησία. Να σημειώσεις: όχι μαύροι, μόνο Πορτογάλοι. Άντε και κανένας Άραβας».

«Ξέρετε ότι δεν μπορώ να το κάνω αυτό».

«Και γιατί όχι;»

«Γιατί είναι ρατσισμός. Είναι παράνομο και επιπλέον ανήθικο».

Με κοιτάζει απαξιωτικά:

«Δεν ζητάω τη γνώμη σου, πληρώνω αρκετά χρήματα το αφεντικό σου για να κάνεις ό,τι σου λέω! Γίνε, λοιπόν, καλό κορίτσι, πάρε ένα στιλό και γράψε με κεφαλαία "Όχι Μαύροι" στον φάκελό μου».

Έχουμε μείνει στήλη άλατος εγώ και το χαμόγελό μου,

κεραυνοβολημένοι από τη συντριπτική βλακεία αυτού του ανθρώπου. Ο κύριος Μπουσί σηκώνεται, αρπάζει έναν μπλε μαρκαδόρο και τον κραδαίνει λίγα εκατοστά μακριά από το πρόσωπό μου.

«Ε, υπάρχει κανείς εκεί μέσα;» φωνάζει, ρίχνοντας τον μαρκαδόρο στο γραφείο. «Αυτά γίνονται όταν δίνεις δουλειά σε ξανθιές! Σαν να τον είχε φτιάξει αυτή τον νόμο... Καημένη Γαλλία! Τούτη εδώ μάλλον δεν βρίσκεται σ' αυτή τη θέση χάρη στα διπλώματά της. Λυπάμαι τον άντρα της, πρέπει...»

Δεν ακούω τη συνέχεια. Εκείνη τη στιγμή, ακριβώς εκείνο το δευτερόλεπτο, ο εγκέφαλός μου κάνει παύση και το σώμα μου μπαίνει στον αυτόματο πιλότο.

Μία ώρα μετά βρίσκομαι στο γραφείο του Πασκάλ, του διευθυντή της εταιρείας.

«Έχετε τρελαθεί;»

Αυτό είναι το ερώτημα που τριγυρίζει και στο δικό μου μυαλό από την ώρα που συνέβη το «περιστατικό». Δεν είμαι σε θέση να απαντήσω.

«Πολίν, ξέρω ότι περνάτε μια δύσκολη φάση, αλλά δεν μπορείτε να αντιδράτε έτσι με τους πελάτες. Πέρασα μια ώρα προσπαθώντας να καλμάρω τον κύριο Μπουσί και να μη διακόψει τη σύμβασή του μαζί μας, γιατί θα ήταν μεγάλη ζημιά για την εταιρεία».

«Λυπάμαι, το ξέρω ότι το παρατράβηξα. Ήταν προσβλητικός, αγενής, εγώ...»

Ο Πασκάλ σηκώνει το χέρι για να με διακόψει.

«Αυτό το γνωρίζουμε όλοι: ο κύριος Μπουσί είναι αγροίκος. Είναι όμως και ένας από τους μεγαλύτερους πελάτες μας, οπότε πρέπει να κάνουμε κάποιες παραχωρήσεις. Πά-

ντως, σε κάθε περίπτωση, τίποτα δεν δικαιολογεί την αντίδρασή σας. Με είχατε συνηθίσει σε πιο επαγγελματική συμπεριφορά».

«Λυπάμαι, πραγματικά δεν συνηθίζω να αντιδρώ έτσι».

«Το ξέρω, γι' αυτό δεν θα έχετε μεγάλες συνέπειες. Νομίζω ότι χρειάζεστε λίγη ξεκούραση. Πηγαίνετε στον γιατρό, μετά πηγαίνετε στο σπίτι σας και ελάτε ξανά σε μία εβδομάδα. Θα τα βγάλουμε πέρα χωρίς εσάς».

«Όχι! Σε καμιά περίπτωση! Μπορώ να δουλέψω, σας ορκίζομαι!»

Σηκώνεται κουνώντας το κεφάλι του και κάνει τον γύρο του γραφείου.

«Κάποιες στιγμές είστε αλλού, κάνετε το ένα λάθος μετά το άλλο. Ξεκουραστείτε, μην ανησυχείτε, θα κρατάω την καρέκλα σας ζεστή».

«Σας παρακαλώ, Πασκάλ! Πρέπει να δουλέψω, μη μου το κάνετε αυτό!»

Βάζει το χέρι του στον ώμο μου.

«Πολίν, χρειάζεται να σας υπενθυμίσω ότι μόλις πετάξατε ένα γυάλινο πρες παπιέ στα απόκρυφα του κυρίου Μπουσί; Δεν θέλω να σας δω μέχρι την επόμενη Τετάρτη. Χρειάζεστε χρόνο».

Παραδίνομαι. Δεν έχει νόημα να επιμείνω, δεν πρόκειται να υποχωρήσει.

Χρόνος. Και τώρα τι θα τον κάνω αυτόν τον χρόνο;

Ευχαριστίες

Ένα βιβλίο γράφεται από έναν άνθρωπο, αλλά δεν θα υπήρχε χωρίς τους υπόλοιπους...

Από τα τρία μου μυθιστορήματα, αυτό που μόλις διαβάσατε είναι το πιο προσωπικό. Το γράψιμό του ήταν τόσο επώδυνο όσο και λυτρωτικό, η παράδοσή του στο κοινό τόσο τρομακτική όσο και συγκινητική. Μέσα μου ωστόσο δεν είχα καμιά αμφιβολία: αυτή την ιστορία έπρεπε να σας τη διηγηθώ.

Όταν γράφω τα βιβλία μου, μόνη μπροστά στην οθόνη του υπολογιστή μου, δεν έχω ιδέα πώς θα τα υποδεχτείτε. Είμαι φύσει αισιόδοξη, εκτός από τα θέματα που με αφορούν. «Θα το μισήσουν», «Θα τους απογοητεύσω», «Θα μου πετάξουν ντομάτες»: αυτοί είναι οι φόβοι μου. Πρέπει όμως να σας πω επίσης ότι τα μηνύματα που μου στέλνετε στα κοινωνικά δίκτυα ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, τα λόγια που μου ψιθυρίζετε στις εκθέσεις ή στις παρουσιάσεις βιβλίων, είναι για μένα θησαυροί που την αξία τους γνωρίζω πολύ καλά και απολαμβάνω πλήρως.

Νόμιζα ότι η ανάγνωση και η γραφή είναι μοναχικές δραστηριότητες. Έκανα λάθος: είναι γέφυρες μεταξύ των ανθρώπων. Όταν τις περπατάμε εσείς κι εγώ, δημιουργείται μια

εγγύτητα που είναι χαρακτηριστική μεταξύ των ανθρώπων που μοιράζονται τα ίδια συναισθήματα.

Έχουμε την εντύπωση ότι γνωριζόμαστε, ότι καταλαβαίνουμε ο ένας τον άλλο, χωρίς να έχουμε συναντηθεί ποτέ. Θέλουμε να αγκαλιαστούμε, να διηγηθούμε τα νέα μας από χθες το βράδυ, αλλά μας συγκρατεί η αμηχανία της πρώτης συνάντησης. Οι λέξεις έχουν ακριβώς αυτή τη δύναμη.

Είναι λογικό οι πρώτες μου ευχαριστίες να απευθύνονται σε εσάς, αγαπητοί μου αναγνώστες.

Ευχαριστώ για τα λόγια σας, γραπτά, προφορικά ή σιωπηρά. Για τον ενθουσιασμό σας που με ωθεί να προχωρώ. Για την καλοσύνη σας που τροφοδοτεί την αισιοδοξία μου.

Ευχαριστώ που αντιλαμβάνεστε τα συναισθήματά μου όπως ακριβώς θέλω να σας τα μεταδώσω. Που συγκινείστε με αυτά που με συγκινούν. Που μου αποδεικνύετε ότι όλοι μας, λίγο-πολύ, κατά βάθος μοιάζουμε.

Ευχαριστώ τον γιο μου που φωτίζει τη ζωή μου. Σε ευχαριστώ που ποτίζεις αστείρευτα τη ζωή μας με τη χαρά σου. Σε ευχαριστώ που είσαι το πιο σημαντικό πρόσωπο στο βιβλίο της ζωής μου. Σε αγαπάω.

Ευχαριστώ Α., που έκανες αυτό το τόσο σύντομο πέρασμα από τη ζωή μας. Έμεινες για πάντα πολύ μικρή, αλλά έχεις μια τεράστια θέση στην καρδιά μας.

Ευχαριστώ την αγάπη μου επειδή είναι ο άνθρωπος που με συντροφεύει. Δεν θα ήθελα να μοιραστώ αυτό το μονοπάτι με κανέναν άλλο. Σε ευχαριστώ που μου επιτρέπεις να πραγματοποιήσω το όνειρό μου, που είσαι ο πρώτος μου κριτής και που νιώθεις ευτυχισμένος, αρκεί να βλέπεις εμένα ευτυχισμένη.

Ευχαριστώ, μαμά, για την υποστήριξη, την υπερηφά-

νεια, την αγάπη και τη δύναμή σου. Δεν θα ήμουν εδώ χωρίς εσένα.

Ευχαριστώ, Μαρί, που είσαι η καλύτερη μικρή αδελφή στον κόσμο (και που στρώθηκες στην ανάγνωση για να με βοηθήσεις).

Ευχαριστώ, μπαμπά, που είχες τη δύναμη να σταματήσεις. Είμαι περήφανη για σένα.

Ευχαριστώ, γιαγιά και παππού, για το γεμάτο καλοσύνη και ενθάρρυνση βλέμμα σας. Είναι υπέροχο να τα μοιράζομαι όλα αυτά μαζί σας.

Ευχαριστώ τους πολύτιμους κριτές μου για την αντικειμενική τους ματιά και για τα «καύσιμα» που μου έδωσαν όταν αυτά μου έλειπαν: Μαμά Μιριέλ, Μικρούλα Μαρί, Θείτσα Μιμί, Αγελαδίτσα Φοστίν, Γατούλα Γκαέλ, Μαρίνα Μου, και τους Μπερτινιάκ που αγαπώ: Σερένα Τζουλιάνο Λακτάφ, Σύνθια Κάφκα και Σοφί Χενριονέ, Μαρί Βαρέιγ.

Ευχαριστώ τις εκδόσεις Fayard που με υποδέχθηκαν σαν μέλος της οικογένειάς τους και εξέδωσαν τα βιβλία μου με τόσο ενθουσιασμό και γενναιοδωρία, ειδικά τους Αλεξαντρίν Ντουίν, Σοφί ντε Κλοζέτς, Σοφί Σαρναβέλ, Ζερόμ Λεσού, Νταβίντ Στρεπέν, Πολίν Φορ, Καρόλ Σοντεζό, Αριάν Φουμπέρ, Ανά Λιντλόμ, Λιλί Σαλτέρ, Βερονίκ Χερόν, Μαρί Λαφίτ.

Ευχαριστώ την ομάδα της Livre de Poche που έδωσαν δεύτερη ζωή στα βιβλία μου και δούλεψαν με το ίδιο πάθος, ειδικά τους Οντρεΐ Πετίτ, Βερονίκ Καρντί, Κονστάνς Τραπενάρ, Σιλβί Ναβελού, Αν Μπουντάρ, Φλοράνς Μας, Ζαν-Μαρί Σομπεστί.

Σε ευχαριστώ Φρανς Τιμπό που μιλάς με τόσο καλά λόγια για τα βιβλία μου και που είσαι τόσο περήφανη όσο κι εγώ όταν λέω «η υπεύθυνη Τύπου μου».

Ευχαριστώ τους βιβλιοπώλες που με υποδέχθηκαν τόσο θερμά και επέτρεψαν στα μυθιστορήματά μου να φτάσουν στους αναγνώστες.

Ευχαριστώ τους πωλητές που ήταν οι πρώτοι που μοιράστηκαν τις ιστορίες μου και το έκαναν με τόσο ενθουσιασμό.

Ευχαριστώ τους μπλόγκερ, οι οποίοι από την αρχή ρούφηξαν τα λόγια μου για να τα κάνουν γνωστά σε ακόμα περισσότερο κόσμο.